کد امتحان:	۲۱۷
پایه و دوره:	۵-ط ۷-ط
تاریخ:	۹۰/۰۳/۲۸
متن:	مسائل جدید کلامی
کتاب:	کلام جدید آقای حسن یوسفیان
محدوده:	فصل اول، سوم، ششم، هشتم، دهم، یازدهم (ص ۲۲-۴۵)، (ص ۱۰۵-۱۵۷)، (ص ۱۹۲-۲۱۶)، (ص ۲۵۰-۲۲۲)، (ص ۳۲۴-۳۷۹)

امتحانات متمرکز سطح ۲

نیمسال دوم ۹۰-۸۹

مهر مدرسه

ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد برگ: ۱۴	مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه
مشخصات و امضاء مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
مشخصات و امضاء مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

نام و نام خانوادگی:

نام پدر:

مدرسه علمیه: شهرستان: نام استاد:

۱- کدامیک از براهین زیر «مصداق نامعین از وجود» را واسطه اثبات خدا قرار می‌دهند؟ ص ۶۱ و ۶۲ ۰/۵

الف. برهان نظم ☐ ب. برهان امکان و وجوب ☐ ج. برهان وجودی غرب ☐ د. برهان صدیقین ☑

۲- از چه طریقی می‌توان ضرورت نبوّت را اثبات نمود؟ ص ۱۶۴ ۰/۵

الف. حکمت الهی ☑ ب. علم الهی ☐ ج. برهان ذو حدّین ☐ د. برهان حدوث و قدیم ☐

۳- عنوان «علم و دین» در چه صورتی دقیقاً معادل عنوان «عقل و وحی» خواهد بود؟ ۰/۵

الف. در صورتی که منظور از علم فقط علم تجربی باشد. ☐

ب. اگر منظور از علم مطلق علوم غیر تجربی باشد. ☐

ج. در صورتی که منظور از علم فلسفه و کلام باشد. ☐

د. در صورتی که منظور از علم مطلق دانشهایی باشد که از راههای همگانی کسب معرفت حاصل شود. ☑

۴- عبارت «انسان مقیاس همه‌ی چیزهاست.» مربوط به چه شخص و چه مبحثی است؟ ص ۳۲۰ ۰/۵

الف. پروتاگوراس - لائیسم ☐ ب. دموکریتوس - اومانیسم ☐

ج. پروتاگوراس - اومانیسم ☑ د. دموکریتوس - لائیسم ☐

۵- ترکیب «فلسفه‌ی دین» امروزه به چه معنایی به کار می‌رود و شش مورد از مباحثی که در آن مطرح می‌شود را بنویسید. ص ۱۵ ص ۱۱ ۲

جواب: امروزه این واژه به معنای تفکّر فلسفی و عقلی درباره دین به کار می‌رود و مباحثی چون: ۱. تعریف دین، ۲. منشأ دین، ۳. نیاز بشر به دین، ۴. تجربه دینی، ۵. زبان دین، ۶. براهین اثبات خدا، ۷. عقل و وحی، ۸. معجزه و ...

۶- «برهان وجودی» آنسلم را به دقت تقریر کنید. ص۶۲ و ۶۳ ۱/۵

جواب: الف) بی‌تردید، منکران وجود خدا می‌توانند در ذهن خود این مفهوم را تصور کنند: «موجودی که بزرگ‌تر از آن قابل تصور نیست».

ب) با این حال، ادعای منکران آن است که آنچه در ذهن تصور کرده‌اند، در خارج از ذهن وجود ندارد.

ج) یقیناً آنچه «هم در ذهن و هم در خارج از ذهن» موجود باشد، کامل‌تر از موجودی است که «تنها در ذهن» موجود است.

د) بنابراین، آنچه منکر وجود خدا تصور کرده، هم «کامل‌ترین موجود قابل تصور» است (مقدمه الف) و هم «کامل‌ترین موجود قابل تصور» نیست (مقدمه ب و ج)، و این تناقضی است آشکار.

نتیجه: برای رهایی از تناقض یادشده ناچار باید پذیرفت که خدا در خارج از ذهن هم وجود دارد.

۷- هیوم برهان امکان و وجوب را گرفتار چه اشکالی می‌داند؟ پاسخ آن را بنویسید. ص۷۴ - ۷۵ ۱/۵

جواب: اشکال: به گفته هیوم، پس از تبیین علّی اجزای یک مجموعه نیازی نیست که به جست‌وجوی علت کل آن مجموعه بپردازیم.

پاسخ: اگر در یک زنجیره علّی، موجود مستقلی یافت نشود که خود معلول علت دیگری نیست، پیدایش هیچ‌یک از حلقه‌ها تبیین معقولی نخواهد داشت. در این صورت - برخلاف تصور هیوم - چنین نیست که ما علت هر یک از اجزاء را روشن ساخته، و پس از فراغت از آن، در پی تبیین علت مجموعه برآمده باشیم. (به بیان دیگر، قوام برهان امکان و وجوب به ممکن‌الوجود بودن «هر یک از اعضای مجموعه» است؛ نه «خود مجموعه».)

۲

۸- برهان اجماع عام را به گونه‌ای تقریر کنید که از برهان فطرت متمایز باشد. (ابتدای درس ۱۴ – ص ۹۷ کتاب)

جواب: الف. در طول تاریخ، اعتقاد به خدا امری همگانی بوده است. ب. این اعتقاد از فرمان قطعی عقل سرچشمه گرفته است. ج. اگر همه انسانها را در این اعتقاد بر خطا بدانیم، حجیت عقل را زیر سؤال برده و به شکاکیت افراطی روی آورده‌ایم.

۲

۹- ادیان الهی چگونه عطش فناناپذیری انسان را سیراب می‌سازند؟ (ص ۵ درس ۱۶ – ص ۱۷۰ کتاب)

جواب: دین الهی با تأکید بر حیات جاویدان انسان و زندگی پس از مرگ، به این نیاز اصیل آدمی پاسخ می‌گوید و افزون بر ارائه تفسیری دلپذیر از مرگ، عطش جاودانه زیستن را فرو می‌نشاند. در نگاه ادیان آسمانی، مرگ سرآغاز زندگی حقیقی است.

۲

۱۰- عقل‌گرایی حداکثری و عقل‌گرایی انتقادی را تعریف کنید. (ابتدای درس ۲۱ و ۲۲ – ص ۲۳۰ و ۲۳۴ کتاب)

جواب: مقصود از عقل گرایی حداکثری آن است که «صدق اعتقادی را چنان معلوم کنیم که جمیع عقلا قانع شوند». بر اساس دیدگاه موسوم به عقل گرایی انتقادی «نظامهای اعتقادات دینی را می‌توان و می‌باید عقلاً مورد نقد و ارزیابی قرار داد؛ اگرچه اثبات قاطع چنین نظامهایی امکان پذیر نیست».

۲

۱۱- انحصارگرایی دینی را تعریف کنید و تفاوت آن با دیدگاه شمول‌گرایی را توضیح دهید. (درس ۲۵ – ص ۲۸۱ و ۲۸۲ کتاب)

جواب: انحصار گرایی دیدگاهی است که نه تنها صدق و حقانیت، بلکه نجات را نیز در انحصار دینی خاص می‌داند و در بهشت و سعادت اخروی را به روی پیروان ادیان دیگر بسته می‌بیند. اما شمول گرایی دیدگاهی است که «حقانیت» را به دینی خاص منحصر می‌سازد، ولی دامنه «نجات» را نزد بسیاری از پیروان ادیان دیگر نیز می‌گستراند.

۲

۱۲- تفاوت دیدگاه سنتی و دیدگاه نوین در تفسیر متون چیست؟ چرا دیدگاه نوین در تفسیر گزاره‌های وحیانی ناکارآمد است؟ (درس ۲۹ – ص ۳۰۳ کتاب)

جواب: دیدگاه سنتی به شدت مولف محور است و در پی آن است که از زوایای متن به مقصود حقیقی مولف دست یابد؛ اما رویکرد نوین در دانش هرمنوتیک بر مفسر محوری و متن محوری تاکید دارد. (۱ نمره) علت ناکارآمدی دیدگاه نوین در تفسیر گزاره‌های وحیانی این است که دین باوران به دنبال آنند که برنامه زندگی خود را با مقصود واقعی آورنده دین هماهنگ سازند نه اینکه معانی دلخواه خود را از گزاره‌های وحیانی بیرون بکشند. (۱ نمره)

۲

۱۳- سکولاریسم و سکولاریزاسیون چه تفاوتی با هم دارند؟ توضیح دهید. (ص ۳ درس ۳۰ – ص ۳۱۴ کتاب)

جواب: سکولاریزاسیون بیانگر فرایندی طبیعی است و توصیه‌ای به همراه ندارد؛ در حالی که «سکولاریسم یک ایدئولوژی است که مدافعان آن هر گونه اصالت‌بخشی به امور فراطبیعی را مردود می‌شمارند، و اصول غیر مذهبی یا ضد مذهبی را مبنای اخلاق فردی و نظام اجتماعی می‌سازند».

۲

۱۴- لیبرال‌ها چه دیدگاهی دارند و درباره رابطه دین و حکومت چگونه می‌اندیشند؟ (ص ۴ درس ۳۲ – ص ۳۲۶ کتاب)

جواب: لیبرالیسم عنوان مکتبی است که با تأکید بر اصالت فرد (در برابر اصالت جامعه) از آزادی انسان دفاع می‌کند؛ و با تمایز نهادن میان حوزه‌های شخصی و اجتماعی، و محدود ساختن دین در قلمرو فردی، حکومت دینی را بر نمی‌تابد.